

ERDÉLYI GAZDA

XXXIX. ÉVFOLYAM.

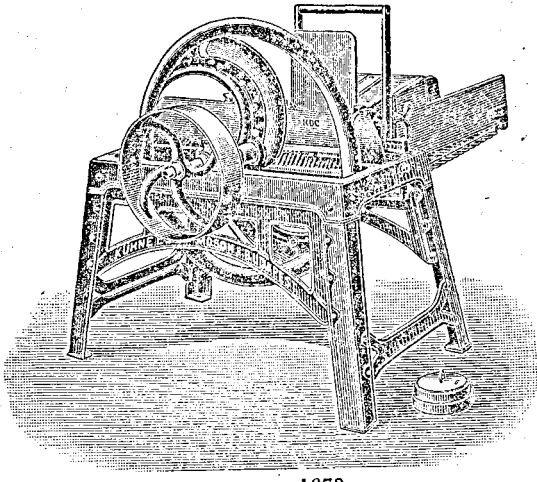
KOLOZSVÁR, 1907. November 24.

47. SZÁM.

RÜHNE E.

hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyára

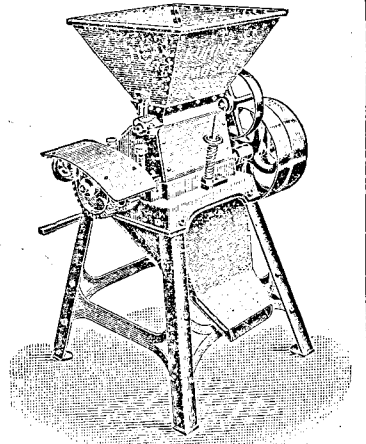
Mosonban

1672

elismert gondos kivitelben szállít:
szeckavágógépeket,
 répavágókat, darálókat,
takarmányfüllesztőket,
„TORNADO“ kukoriczszár-
tépőket, MORZSOLOKAT,
 burgonyacsépeket, teljes ta-
 karmánykamra-berendezéseket

FÓRAKTÁR: BUDAPEST,
 VI. ker., Váci-körút 57a. sz.
FIÓKRAKTÁR: DEBRECZEN és
 TEMESVÁR.

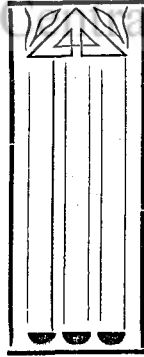

Drössler Károly

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár
 Budapest, VI., Váci-körút 59. Gyár: Peczny.

Magánjárókat, Gőzmozgonyokat, Cséplőgépeket, úgy gőzmozgonyokhoz mint benzinkomobilo-khoz, Szalmakazalókat, Gőzekéket, Vetőgépeket, Burgonyakiemelő gépeket és mindenféle egyéb gazdasági gépet szállít a legtökéletesebb és szilárd szerkezettel, kedvező árak és fizetési feltételek mellett.

1884
 Ajánlatok és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.
 Képviselek jutányos feltételek mellett felvétetnek.

Muraközi nóri fajlovak (hidegvérűek).

A t. cz. földbirtokosok, uradalmak és mezőgazdák szíves figyelmébe ajánlom magamat a valódi

muraközi nóri fajlovak,

u. m.: igás, anyakanczák, tenyészikók és apamének véte-jénél, melyet én az első kézből direkt a paraszt te-nyésztőtől bárkinek igen szolid feltételek mellett segéd-kezem beszerezni. Elsőrendű referenciák. Vásárok jegyzé-kével készséggel és **Heffmann Lipót** lóvásárló ügynök, díjtalanul szolgálók. Csáktornya (Muraköz).

— Birtokosoktól és uradalmaktól számos elismerés. —

Elválasztott csikókat rendkívül olcsó árban beszerezhetem

— Kancza vagy mén **darabja 100—130 forint.** —

2042

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá-sával 1,970.840.— K.
 Tartalékok 764.760.16 "
 Összesen: 2,735.104.16 "

1901. évi fölösleg	90 349.— K.
1902. " "	59.782 26 "
1903. " "	109 331 71 "
1904. " "	72 438.23 "
1905. " "	61,730 60 "
1906. " "	39,243.65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintér az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902 évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosítástukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványon és félvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

LOKOMOBILOK, GÖZCSEPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMIVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZÍVESÉN KÖLEDUNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYARÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

A Hunyadmegyesi

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle 20 lóerejű gőzeke garniturájával tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak — évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, Országház.

1934

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsőszéttér. Főtér 9.

1729 **Sárospatak,**
Kossuth Lajos-u. 70.

2038

ELADÓ

5 drb igen jó faj szőke mangalicza vészen átment két éves kan. Továbbá üzembeszűntetés következtében egy alig használt kitűnő karban levő magyar államvasuti gépgyárból kikerült 18 lóerejű benzin-motor.

Felvilágosítást ad PATRUBÁNY MIKLÓS Mező-Dobra, u. p. Mező-Kapus.

FISCHER és TSA NAGYENYED
FA- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gyümölcsfa csemete,
1.000.000 Gyümölcsfa-alany,
1.000.000 Élő sövény csemete
sétányfák, díszcserjék, tűlevelű-
fák, rózsák stb.

1.000.000 szőlőoltvány. Euro-
pai és amerikai sima és gyö-
keres vessző.
Különlegesség: Csemegeszőlő-
oltványok.

120
kat. hold
mívelési
terület.

30.000
Kiváló szép
beszterczei és boszniai
szilvafa csemete.

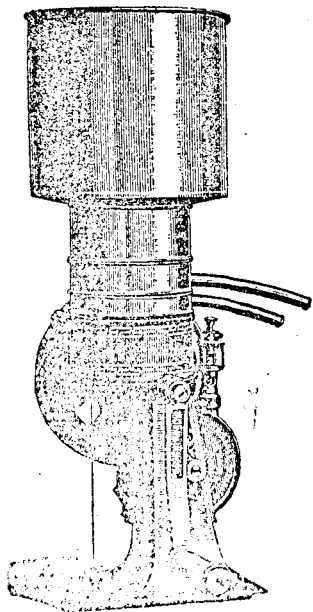
Árjegyzék
ingyen.

1985

Alfa Separator r. t., tejgazdasági gépgyár

Budapest, VI. Lomb-u. 11.

1907. évi mintájú
Alfa Separator

a legujabb és legtökéletesebb fölöző-
gép. Kérjen prospektust.

Gyárunk előállítja az összes tejgaz-
dasági gépeket és eszközöket, beren-
dez teljes tejtélepeket. Mindig friss
oltóanyag! 1018

Több mint 700 első díj!
Árjegyzék, költségvetés díjtalan.

Hirdetéseket
jutányos ár-
ban felvesz
e lap kiadó-
hivatala.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
RETHY-féle cukorkánál.
Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Rethy-félet kér-
jünk, mivel sok haszontalan utánzata van. 2036
Ára 60 fillér. Csak Rethy-félet fogadjunk el.

Az eredeti **MILCHLOTTNER** tejfölözőgép 0.08% zsirtartalomra fölöz. Ezt bizonyítja a Magyar-
országi vezérképviselő, a **GEITNER és RAUSCH** cég Budapest, VI.,
Andrássy-út 8. kezeiben lévő, hivatalos bizonyítvány és számos elismerő levél, mely a gép
tartósságát is dicséri. Teljes tejgazdasági telepek berendezése kézi és erőhajtásra.
Árjegyzék és ajánlat ingyen! Alapítva 1865. Számos első kitüntetés!

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
LÓF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-U. 2. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

- A világ 1907. évi gabonatermése. 627
A gazdasági növények termésének fokozása
a műtrágyák felhasználásával. *Grabner Emil.* 628
Néhány szó az angol kitenyésztett sertés to-
vábbi tenyésztéséhez. *Bäcker György.* 630

Irodalmi szemle:

- Az új „Köztelek Zsebnaptár”. — A magyar
buza és a magyar liszt. — Az O. M. G. E.
évkönyve. 632

Vegyes közlemények.

- A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.
— Az Országos Magyar Gazdasági egyesü-
let — Komlós-gyűlés az O. M. G. E. ben. —
A székelyföldi vízhiány. — A szövetségi
szaktanácskozás elhalasztása. — Új kíván-
dóirányi törvény. — A kártékony rovarok ir-
tása — A vetőmagnevelés ügye. — A
komlókereskedelm nehézségei Ausztriában.
— Állandó tenyészállat vásári telep — A
gazdák és az új szövetségi törvényjavas-
lat. — A mezőgazdaságról szóló törvény
módosítása. — Nemzetközi baromfiállítás. 633

- Szerkesztői üzenetek. 634
Hirdetések.

A világ 1907 évi gabonatermése.

II.

Gabonát exportáló államok.

6. Szerbia.

Termett körülbelül a folyó évben:

buza	340,000 q
árpa	30,000 "
zab	17,000 "
tengeri	500,000 "

kivételre kerülhető felesleg lesz körülbelül:

buza	0.80—1.00 millió q
rozs	0.10—0.15 " "
árpa	0.38—0.40 " "
zab	0.20—0.25 " "
tengeri	0.50—0.80 " "

7. Törökország.

(európai és ázsiai)

Az európai és ázsiai Törökbirodalom
valószínű terméseredménye becsülhető:

buza	12.0—14.0 millió q
rozs	3.0—4.0 " "
árpa	8.0—9.0 " "
zab	2.5—3.5 " "
tengeri	10.5—12.0 " "

Kivételre alig megy valami. A múlt év-
ben kivittek összesen:

buzát 97 760 q.

Az ezidei összes kivitel volt június hó
végéig: 37 590 q.

8. Kelet India.

Az indiai kormány jelentése az ez idei
buza termésről a következőket foglalja ma-
gában: az összes eredmény 85.08 millió mé-
termázsa volt és így szemben 1906-al 705 000 q
keveslet mutatkozik. Kelet-India évről évre
exportál buzát s az idén ismét meglehetősen
nagy feleslegével szerepet fog játszani a világ-
piacon. Az előző években kivitele volt:

1906/907.	8,018,520 q
1905/906.	9,372,240 "
1904/905.	12,500,250 "

A rozstermés hozzávetőleg 21—23 millió q;
a tengeri termés 25—26 millió q volt.

9. Az amerikai Egyesült Államok.

A folyó esztendei valószínű eredmény a
múlt évi végleges eredménnyel szemben lesz
tehát:

	1907-ben	1906-ban
	millió métermázsaiban.	
buza	175.00	201.63
rozs	7.92	8.84
árpa	39.20	41.50
zab	138.40	152.50
tengeri	670.00	752.00

A múlt 1906/907-évben kivittek a ki-
váló rekord termés után:

buzát	21.0 millió q
buzaliszt	19.2 " "
rozset	2.6 " "
árpát	2.9 " "
zabot	6.4 " "
tengerit	20.9 " "

10. Kanada.

A folyó esztendő termése becsülhető:

buza	28—29 millió q
árpa	19—10.5 " "
zab	30.5—30.1 " "

A június hó 30-án végződő 1905/906
évben kivittek:

buzát	9,908,000 métermázsa
lisztet	844,400 "
árpát	176,200 "
zabot	301,600 "
tengerit	— " "

11. Argentína.

Az 1907. évi termés volt buzában 42.30
millió, tengeriben 35 millió métermázsa. Kész-
letek nem voltak, a kivitel azonban folyton-
élénk. Kivittek július hó 30-ig 2.5 millió
tonna buzát és 0.6 millió tonna tengerit.

Argentína zab termése 1 millió q

árpa	0.50 " "
rozs	0.50 " "

12. Chile.

A folyó évben becsülhető a termés:

buzából	4.4 millió q-ra
árpából	1.0 " "
tengeriből	3.7 " "

A folyó évre nézve az összes felesleg
— a mely azonban már nagyobb részben
exportálva lön — becsülhető:

buza	500,000 q
árpa	200,000 "
tengeri	550,000 "

13. Uruguay.

A termés eredménye volt:

buza	2,253,441 q
árpa	7,865 "

Természetből arankamentes lóhere és- luczernamagért

100 kilónkint 10 koronával
magasabb árt fizetek a
legmagasabb napi árnál.

Az átvétel és fizetés a termelő ál-
lomában történik.

Természetből arankamentes a here-
mag, ha az illető területen aranka
nem mutatkozott, vagy csak cse-
kély mértékben és azonnal irtot-
ták. A t. gazdák, kik eladó ló
heremaggal vagy luczernával ren-
delkeznek, sziveskedjenek a lent-
jegyzett céghez mintát küldeni és
a mennyiséget közölni

MAUTHNER ÖDÖN

cs és kir. udv. magkereskedése.

== BUDAPEST. ==

1002

Veszünk **Luczernamagot**, Arankamentes és nagyarankamen-
tes **Lóheremagot** a legmagasabb árapon.

Lóheremagból kérünk 5 kilós
== mintát utánvétel mellett. ==

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
Budapest, V. Alkotmány-u. 31.

zab 5.443 q
tengeri 1.819.823 "

Uruguay rendes körülmények között termésének nagyobb részét maga fogyasztja el, kivitelre tehát alig is van gabonája. A múlt évben kivittek mintegy 500.000 q búzát, 120.000 q búzalisztet és 300.000 q tengerit.

14. Ausztrália.

Az ausztráliai egyesült, illetve szövetséges államokban a búzatermés hivatalosan közölt adatok alapján a következő:

búza 19.713 100 "

Ausztrália másnemű terményeinek termés eredménye becsülhető:

rozs 40.000 q
árpa 800.000 "
zab 5.000.000 "
tengeri 2.600.000 "

A múlt évben kivittek Ausztráliából összesen 7.757.000 q búzát.

15. Algír.

Az algíri mezőgazdasági statisztikai hivatal becslése a folyó évi termelésről így szól:

búza 9.741,157 q
rozs 1,917 "
árpa 10.363,753 "
zab 1.361,340 "
tengeri 138,168 "

A valószínű kivitel lesz:

búza 1,189,995 q
árpa 525,671 "
zab 487,678 "
tengeri 3,125 "

16. Tripolis.

A gabonatermés becsülhető:

búza 1.20 millió q
árpa 1.70 " "
zab 0.15 " "

Tripolis gabona kivitele oly csekély — árpából is csak mintegy 200,000 q, búzából 100,000 q, — hogy a nemzetközi gabona piacok forgalma szempontjából figyelembe alig is jöhet.

17. Tunis.

A remélhető termés így alakul:

búza 1.700,000 q
árpa 1.800,000 "
zab 400,000 "
tengeri 120,000 "

Tunis gabonakivite a következő volt:

búza 365,415 q
búzaliszt 12,155 "
árpa 936,093 "
zab 186,566 "

18. Mexikó.

A folyó év termése kielégítő. A valószínű termés:

búza 4.50 millió q
rozs 0.30 " "
árpa 2.50 " "
tengeri 24.00 " "

Kivitelre jut ugyan néhány százezer métermázsza gabona, leginkább tengeri, ez a mennyiség azonban amerikai részeken nyer elhelyezést. A nemzetközi gabonaforgalom

szempontjából tehát ez az az állam sem játszik szerepet.

19. Japán.

A termés-statisztikai adatok még nincsenek publikálva és így csak a múlt évi terméseredményre szorítkozhatunk.

A termés pedig volt 1906-ban:

búza 5.220.034 q
rozs 8.767,000 "
árpa 10.540,600 "
rizs 25.051,000 "
tengeri 750,000 "

Japán inkább a beviteli államok sorai között foglalhatna helyet; évenként több mint 1 millió q búzalisztet és búzát importál. Exportja Japánnak egyáltalán nincsen; rizskivitele is valamennyivel kisebb bevitelénél.

20. Délafrikai államok.

A Fokföld és a szomszéd angol gyarmatokon a gabonatermelés állandóan növekedik és mégis az angol gyarmatok kivétel nélkül gabonabevitelre vannak utalva. Termelnek árpát, zabot és tengerit is, a mely cikkek közül azonban jelentékeny bevitelük van, a mint ez a következőkből is kitűnik:

búza 1.391.860 q
tengeri 466.220 "
árpa 11.950 "
zab 24.990 "

21. Paraguay.

A gabonatermelés még igen alacsony színvonalon áll. A termés a fogyasztást nem képes kielégíteni, minden évben néhány száz ezer métermázsza gabona bevitelre kerül. A múlt évben bevitel volt:

búza 110.000 q
búzaliszt 50.000 "
tengeri 80.000 "
rizs 15.000 "

Összefoglalás.

Az alább közlött kimutatások számszerű becslését — bár azokhoz a hiányos statisztikai adatok következtében — sok szó fér, kitűnik, hogy a búzatermés eredménye hozzávetőleges termésbecslés alapján a múlt évi végleges eredménynél körülbelül 78-62 millió q-val kisebb. Termelt ugyan a múlt évben megközelítőleg 938.48 millió q búza s az ideai valószínű eredmény 859.86 millió q. Az összes gabonafélékből pedig a termés így alakul a múlt évi eredménnyel szemben:

	1907-ben	1906-ban	különbözet
	millió métermázsza		
búza	859.86	938.48	— 78.62
rozs	407.14	399.24	+ 7.90
árpa	331.35	326.30	+ 5.05
zab	541.19	535.92	+ 5.27
tengeri	937.24	1051.68	— 114.44
összesen	3076.78	3251.62	— 174.84

Végeredményre nézve a gabonaneműek összes termés hozama tehát hozzávetőleg mintegy 174.84 millió métermázszával kisebb; rozs, árpa és zab a múlt évinél átlagban jobb, ellenben búza, tengeri kisebb termést adtak.

(Vége.)

A gazdasági növények termésének fokozása a műtrágyák felhasználásával.

(Befejező közlemény.)

A gabonaféléket legnagyobb arányokban természetjük, a legtöbb gazdaságnak ezek a főterményei és azért a gabonafélék termésének fokozódását érzi meg legjobban a gazdaság jövedelme.

Ez okból a műtrágyákat elsősorban a gabonafélék és főképen a kenyérnövények, búza és rozs alá érdemes alkalmazni, mert ha csak 10 korona tiszta jövedelmet nyerünk ez által egy kat. holdon, akkor is több hasznunk lesz, mint más olyan növénynél, amely csak kis területen természetik a gazdaságban.

Az őszi gabonafélék termését a foszfor-sav trágyázás egymagában is nagyon tetemes mértékben művelheti, ha kat. holdanként a vetőszántás előtt 130—200 kg. szuperfoszfátot, vagy 180—250 kg. Thomassalakot szórunk ki és ezen trágyázás a következő évben az utóvetemény termését is jelentékeny mértékben fokozza.

Az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás 1897. évben 83 különböző vidéken fekvő gazdaságban végzett szuperfoszfáttal búza műtrágyázási kísérletet és 28 helyen a búza a trágyázott területen 100—400 kilógrammal több magot termelt egy kat. holdon mint trágyázatlan.

Ha a búza előveteménye valamely pillangós virágú növény (büköny, lóhere) akkor előnyös, ha a foszforsavtrágyát ez alá adjuk, mert így nem csak ezen növény termésének növekedésére számíthatunk, hanem azt is biztosítjuk, hogy a pillangós virágú növény a foszforsavtrágyázás következtében több légköri nitrogént raktároz a gyökereiben és így a búza nemcsak foszforsav, hanem erősebb nitrogéntrágyázásban is részesül. Ez esetben a zabos-büköny alá nem is kell istállótrágyát adni, mert annak termése úgy is kielégítő lesz.

Ennek szép példáját mutatja a növénytermesztési kísérleti állomás 1901—1903. években végzett kísérlete, melylyel a zabos-büköny alá adott foszforsavtrágyázás két évi hatása a következő tiszta jövedelmet szolgáltatotta.*

A zabos büköny és az utána vetett búza terméstartalmát által szolgáltatott tiszta jövedelem egy kat. holdon

A kísérlet helye	A zabos büköny és az utána vetett búza terméstartalmát által szolgáltatott tiszta jövedelem egy kat. holdon		
	1 parcella 125 kg szu- per foszfát	2 parcella 200 kg Tho- massalak	3 parcella 100 kg Tho- massalak és 62.5 kg szu- perfoszfát korona
Csorvás	50.50	39.48	51.82
Bánkút	38.30	68.02	35.70
Komjáth	46.18	85.52	84.32
Ötvenes	33.92	78.20	103.46
Szepesgörgő (búza helyett rozs)	51.08	48.76	96.16

Ha a búzát olyan helyre vetjük, a mely már régóta nem kapott istállótrágyát és nem gondoskodhatunk a fenti módon pillangós virágú előveteménynyel a nitrogéntrágyázásáról, akkor a foszforsavtrágyázás csak az esetben fogja a termését jelentékeny mértékben fokozni, ha nitrogén trágyát is adunk alája.

Ezen célra a chilisálétrom kevésbé alkalmas, mert a búza hirtelen sokat vesz fel belőle és ennek következtében buján fejlődik és azért a kénsavas ammoniak lesz itt helyén

* Bővebben lásd a „Kísérletügyi Közlemények” 1904. év folyamát vagy az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás dolgozatainak különnyomatait. Ezeket az állomás az érdeklődőknek ingyenesen megküldi.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékeltők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chifon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

való. Ebből 60 - 70 kgr.-ot adunk vetőszántás előtt és ezzel a foszforsavtrágyázás hatásának érvényesülését is biztosítjuk. Kálitrágyára a búzának nincsen szüksége, mert kötött talajon természetük és ebben elegendő kálium van.

Ha a rozst kötött talajon természetük, akkor annak trágyázásánál ugyanazon szempontok irányadók, mint a búzánál elmondottak, de homok-talajon a kálitrágyázásra is szükség van (50-60 kg. 40%-os kálitrágya per kat hold), és ilyen talajon a nitrogéntrágyázás inkább szükséges.

Az őszi árpa alá a foszforsavtrágyázást célszerűbb szuperfoszfát alakjában alkalmazni, mert a nehezebben oldható tápanyagokat nem képes jól kihasználni, a nitrogéntrágyázással pedig ezen növényt csak óvatosan kezeljük, mert különben könnyen megdül.

A tél által megsanyargatott őszi vetések gyorsan magukhoz térnek, ha kat. holdanként 25-30 kg. chilisalétromot szórunk ki rájuk.

A tavaszi gabona félek trágyázására szintén elsősorban a foszforsavtrágyák használendők. Miután ezen növényeknek rövid a tenyészideje, jobb, ha trágyázásukra a gyorsan oldódó szuperfoszfátot használjuk és ezt az újabb tapasztalatok szerint célszerű már őszzel az őszi szántásra kiszórni, mert így jobban eloszlik a talajban. Ha ez nem lehetséges, akkor tavasszal minél korábban szórjuk ki, hogy hatása tökéletesen érvényesülhessen.

Különösen a sörárpa az, amely alá a mesterséges trágyaféleket haszonnal alkalmazhatjuk, mert ezek nemcsak a termését, hanem a minőségét is nagyon megjavíthatják. Ha az árpa előveteménye cukorrépa volt, akkor ez alá ugyanis adunk szuperfoszfátot, de ez esetben célszerű azt bővebben mérni (200 kgr. egy kat. holdra), ellenben ha közvetlenül az árpa alá adjuk a szuperfoszfátot, akkor legtöbbször 150 kg. is elégséges lesz. Nitrogéntrágyát a sörárpa alá nem célszerű adni, nemcsak azért, mert így könnyen megdül, hanem azért is, mert így a proteintartalma nagyobb lesz és ez a minőségét rontja, de miután olyan területen, amely régen kapott istállótrágyát, az árpa nagyon keveset terem ilyen esetben közvetlenül vetés előtt kiszóva mérsékelt mennyiségű chilisalétrommal (50-60 kg. egy kat. holdra) segíthetünk a bajon. Ennyi salétrom nem okoz bajt és a foszforsavtrágya hatásának érvényesülését nagyon előmozdítja. A kálitrágya az árpa termését sokszor még vályog talajon is növeli és javítja annak minőségét is, azért a foszforsavtrágyával együttesen alkalmazva érdemes a hatását kipróbálni (50-75 kg. egy kat. holdra).

A sörárpa alá adott kálifoszfát trágyázással az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás már évek óta a legjobb sikerrel kísérletez és így az 1906 évben végzett kísérletek* eredménye szerint egy-egy kat.

*) „Kísérletügyi Közlemények“ 1907. év folyam 2. füzet.

holdon a trágyázott parcellák magtermése több volt, mint a trágyázatlané:

	a 150 kg szuperfoszfáttal	a 150 kg szuperfoszfáttal és 75 kg 40%-os kálitrágyával
1-50 kg. al	3 helyen	1 helyen
50-100 "	7 "	5 "
100-200 "	4 "	6 "
200-300 "	1 "	2 "
300-400 "	— "	2 "
400 kg.-on felül	1 "	— "

Olyan helyeken, a hol a terület 3 évnél régebben kapott istállótrágyát a kálifoszfát trágyán kívül mind a két trágyázott parcellára 80-80 kg. chilisalétrom adatott és ezen kísérleti helyeken a trágyázott parcellák magtermése többlete a trágyázatlannal szemben a következő volt:

	a 150 kg szuperfoszfát + 8 kg chilisalétrommal trágyázott parcellákon	a 150 kg szuperfoszfát + 75 kg 40%-os kálitrágya és 80 kg chilisalétrommal trágyázott parcellákon
1 50 kg. között	1 helyen	2 helyen
50-100 "	8 "	4 "
100-200 "	6 "	7 "
200-300 "	3 "	3 "
300-400 "	— "	2 "
400 kg. nál nagyobb	— "	3 "

A zab rendszeren sovány talajba kerül, mert a vetés forgó végén, az istállótrágyától távol természetük. Az igaz, hogy így is terem, de ebből nem következik az, hogy a trágyázást nem fizetné meg, sőt épen a zab azon növény, a mely alá érdemes a mesterséges trágyákat kipróbálni. Ezen célra a szuperfoszfátot és sovány talajon a chilisalétromot használhatjuk, az árpánál elmondott módon és mennyiségben.

A hüvelyesek és pedig főképen a borsó, valamint a paszuly termését a foszforsavtrágyákkal fokozhatjuk és mint már említettem, ezen trágyázás azt a hasznot is nyújtja, hogy a hüvelyeseket a levegő nitrogénjének fokozottabb mértékű kihasználására serkenti és azt a gyökereikben raktározva az utóveteményük tápduzzabb talajba kerül. Ugyanez áll a pillangós virágú takarmánynövényekre is és így a lóhere alá különösen akkor, ha a második évben magtermésztésre is használjuk nagyon érdemes foszforsavtrágyát adni, mert ez a magtermésre is előnyösen hat. Ha 150-200 kg. szuperfoszfátot adunk egy kat. holdra, akkor annak a lóhere után vetett buza is hasznát veszi.

A tengeri nél mesterséges trágyák hatása az eddigi tapasztalatok szerint csak ritka esetben érvényesül jelentékeny mértékben. Ezt a növényt különben is rendszerint istállótrágyázott területre vetjük és azért itt a mesterséges trágyáknak nincsen jelentőségük, de annál nagyobb szerepük van más kapás növényeknél, így: a cukorrépánál és burgonyánál.

A cukorrépa legnagyobb termését csakis istállótrágyával kapcsolatos műtrágyázás esetén szolgáltatja. Az istállótrágya még az őszi folyamán adandó alája és az esetben, ha jó érett szarvasmarha-trágyát használunk, ez a

répa minőségét nem rontja, de a termést jelentékeny mértékben fokozza. Még nagyobb répatermést várhatunk, ha az őszi szántásra még az őszi folyamán, vagy pedig, ha a talajt frissen meszeztük kora tavasszal kat. holdanként 150-200 kg. szuperfoszfátot szórunk ki. Ha a terület régóta nem kapott istállótrágyát, akkor a szuperfoszfátot kívül 60-80 kg. chilisalétromot is célszerű két vagy három készletben (vetés előtt, egyezés és második kapálás előtt) kiszórni.

Egyébként a cukorrépa műtrágyázásáról részletes tájékozást nyújthatnak az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás legutóbbi éveiben végzett ez irányú kísérletei, melyek ismertetését az állomás ingyenesen megküldi azoknak, akik ezen tárgyban hozzá (Magyaróvárra fordulnak).

A burgonya sok könnyen felvehető anyagot igényel és azért a legerősebb trágyázást is meghálálja. Legjobb istállótrágyába, vagy zöldtrágyába vetni és ezenkívül foszforsavtrágyát adni alája, de ha nem adhatunk neki istállótrágyát, akkor a foszforsav és nitrogéntrágya együttes használata jelentékeny termésmennyiséget szolgáltat. A nitrogéntrágyázást chilisalétrom (60-80 kg.) vagy meszes talajon kén-savas ammoniák (70-80 kg.) alakjában adhatjuk meg. A foszforsavtrágyák közül a szuperfoszfátot használjuk és ezt kora tavasszal vagy még az őszi folyamán szórjuk ki (150-200 kg. egy kat holdra). Ez egymagában is fokozhatja a burgonya termését, de sovány talajon biztosabban számíthatunk nagy termésre, ha nitrogén trágyát is adunk, homok vagy homokos talajon ezenkívül a kálitrágya kipróbálása is ajánlatos.

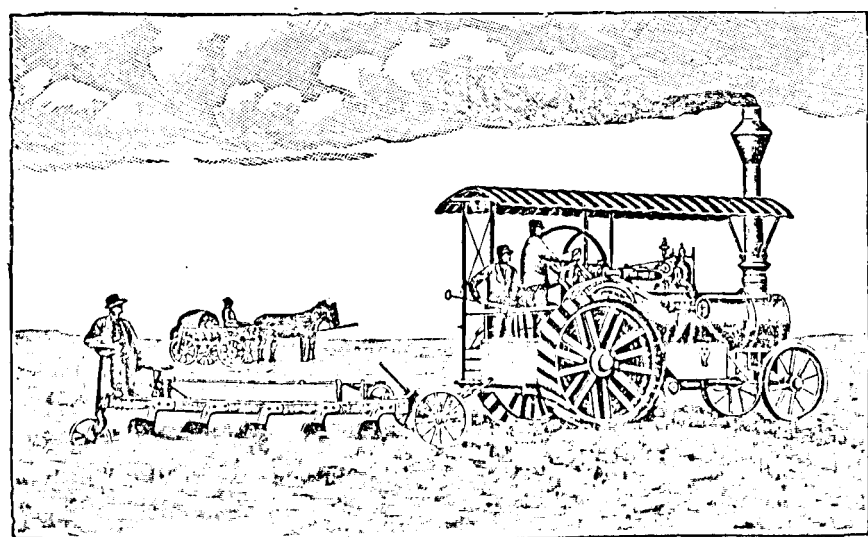
A takarmányrépát rendszeren istállótrágyába vetjük, de ha ezt valamely okból nem tehetjük, szuperfoszfáttal és chilisalétrommal segíthetünk a bajon, amint azt a növénytermelési kísérleti állomás három év előtt végzett trágyázási kísérletek mutatják*) a 40 százalékos kálitrágya ezen trágyákkal együttesen alkalmazva, sok helyen kötött talajon is jövedelmezően fokozta a takarmányrépa termését.

Az olajos növények, repce és mák a szuperfoszfáttrágyázás után rendszeren akkor is nagyobb termést adnak és szebb magot teremnek, ha istállótrágyázott területre vetjük őket és ha sovány a talaj, akkor a nitrogéntrágyákat sikeresen használjuk. Az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás egyik kísérlete szerint a mák olyan talajon, mely két év előtt kapott istállótrágyát, a következő termést szolgáltatotta.

a trágyázás	Magtermés egy kat holdon	Termés többlet kilogramm
1. trágyázatlan	220	—
2. 150 kg szuperf. + 60 kg chilisal. + 50 kg 40%-os kálitrágya	692	472
3. 150 kg szuperf. + 60 kg chilisalétrom	697	477
4. 150 kg szuperf. + 50 kg kén-savas ammoniák	550	330

A mesterséges trágyáknak még egy na-

*) „Kísérletügyi Közlemények“ 1904 év folyama

UJ! Egygéprendszerű gőzszántás UJ! (egy ölet fogó 7 vasu ekével). Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból (Erdélyből is) kívánatra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T.

1953

Budapest, VI. ker., Váci-ut 19.

gyon fontos alkalmazási teréről kell megemlékezni és ezek a rétek.

A legtöbb gazdaságban a rét még komposztot sem kap és azért nemcsak kevés, de silány minőségű szénát terem. Különösen tapasztalható ez olyan réteken, amelyek áradás, vagy öntözés útján egyáltalában semmi vagy csak kevés iszapot kapnak. Ilyen rétek termését a mesterséges trágyák alkalmazásával nagyon megjavíthatjuk és nemcsak számtalan kísérlet, hanem a gyakorlati élet tapasztalatai is bizonyítják, hogy ezáltal nemcsak a szénatermés mennyiségét lehet tetemesen fokozni, hanem annak a minőségét javítani.

Az erőteljes kálifoszfat trágyázásra elűnnek a rétről az értéktelen savanyu füvek és a jobb füvek a herefélékkel együtt gyorsan elszaporodnak, azért a foszforsav- és kálitrágyázásnak a réteken nagy jelentősége van. Nemcsak a laposokban fekvő, hanem az örök idők óta trágyázatlanul maradt havasi rétek is sokkal nagyobb termést szolgáltatnának az ilyen trágyázásra és az előhavasokra nem is nehéz ezen trágyákat felhordani, mert aránylag csak kevés kell belőlük.

A foszforsavtrágyák közül a szuperfoszfáthól 200 kg.-ot adhatunk a rétre, de ha olyan réten, amely áradásnak nincs kitéve, ennél többet adunk, az sem vész kárba. A Thomassalak használata a réten azért helyén való, mert hatása tartósabb, mint a szuperfoszfáté és azért ha nem tulságosan drága, ezt is használhatjuk (300 kg. egy kat. holdra) Ezenkívül célszerű a foszforsavtrágyával együtt a 40%-os kálitrágyát is kipróbálni (70 - 80 kg.) mert ez a rét termését legtöbbször kötött talajon is javítja. Ezen trágyákat őszy folyamán, vagy kora tavasszal kell kiszórni és azután befogasolni.

A kálifoszfat trágyával együttesen alkalmazva a nitrogén trágyák is fokozzák a rét termését, de drága árú miatt a használatuk ritkább esetben jövedelmező és azért csak kipróbálásra ajánlhatók. A chililés-tromból 50—60 kg. alkalmazható, vagy helyette 60—70 kg. kénsavas ammoniák. Előbbi kítavaszodáskor az utóbbi korábban is kiszórandó.

Még csak azt kívánom megemlíteni, hogy bármilyen műtrágyát pótolunk ki, sohasem szabad az értékük felett már az első évben dönteni, hanem figyeljük meg a trágyázott terület következő évi termését is, mert a műtrágyák hatása sokszor a második évben még nagyobb mértékben érvényesül mint az elsőben, tehát legalább is két termelési év eredményét kell ismernünk, hogy a kipróbált műtrágya hasznát kiszámíthassuk.

Grabner Emil.

Néhány szó az angol kitenyészett sertés további tenyésztéséhez.*

Irta: Bäcker György.

I.

Őszintén megvallom, kezdő gazdakoromban magam is sokadmagammal nagy ellen-szenvel viseltem a külföldi importokkal szemben.

* Mutatvány szerzőnek „A sertés hizlalás, különös tekintettel a sertésvészre” című most megjelent könyvéből. A könyv, mely rendkívül sok új és fontos gyakorlati tudnivalót tartalmaz, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, Alkotmány-u. 31. sz. alatt 2 koronáért megrendelhető. Szerk.

Az öreg gazdák nagy ellenségei minden ujtásnak s a fiatal hogyan adna igazat nekik, midőn bizonyítják: mennyivel jobb világ volt régente.

Azt mondják: a gazda régebben könnyebben boldogult. Az újabb gazdálkodásban, midőn külföldi termékekkel árasztottuk el gazdaságainkat, folyton a legnagyobb csapásokkal kell küzdeni.

Mily sok bajt okozott és még okoz pl. a filloxera, tuberkulózis, ragályos vetélés, sertésvész, baromfivész stb., melyek számításainkat majd mindig keresztülhúzzák.

Kérdés: Volt-e szükségünk a behozatalra, midőn volt nekünk is mindenből elegendő és jó is.

Borunk kitűnő volt, baromfink is jó tojó, kotló; sertéseink országszerte híresek; igavonó állataink remekek voltak; tejünk pedig jóságban fel 5% zsirig.

És hányan vannak, kik még ma is állítják, hogy a régi rendszer mellett most is jobban boldogulna a gazda.

Da vajjon úgy van-e ez?

Határozottan nem.

Nem sok fejlődésbe került az évek multával több tapasztalatra jutott gazdának észrevennie, hogy az öregek állítása nem felel meg a valóságnak.

Ha tekintetbe vesszük az 50 év előtti fogyasztóközönség mennyiségét és igényét, megállapíthatjuk, hogy e téren óriási változás történt.

A régi rendszerű gazdálkodásnak minőségével és mennyiségével — az igényeknek megfelelőleg — a szükségletet kielégíteni nem lehetett volna.

Ha a régi gazdálkodási rendszer marad vala, a ma is már elviselhetetlen drágaság erősen fokozódott volna.

Szükséges volt tehát a tömeg [és jobb minőség előállítására áttérni.

Több, jobb s gyorsabb termelést pedig csakis a nyugati államok intenzívebben tenyésztett anyagával lehetett elérni; ennél fogva a behozatal szükségessé vált; de talán másképp kellett volna csinálni.

Terhére lehet-e irni hazánk azon legelső szőlészének, aki az általa importált csemegeszőlővesszővel állítólag a filoxerát behozta?

Vajjon az akkori szőlőművelési rendszer, mely századokon keresztül a földnek és a szőlőtőkének alapos, sőt mondhatom zsaroló kihasználására lett alapítva, nem volt-e disponáló ok a következményekre? Az a zsaroló eljárás, hogy tőke tőke mellett állt, a metszés úgy eszközöltetett, hogy a tőke minél nagyobb termése biztosíttassék; nem természetes-e, hogy ezen erőltetés a gyökérzet nagymérvű satnyulását, elgyengülését kellett hogy eredményezze.

Könnyű dolog volt így eme parányi ellenségnek századokon keresztül kedvezővé elkészített gyökérzetten vigan szaporodni és hatalomra jutni.

Ha összehasonlítjuk 25 év előtti szőlőgazdaságunkat a maival, az óriási haladást el nem vitathatjuk.

Kivitelünk a csemegeszőlőből, fajborokból nagymérvű, melyet részben a filloxera javára lehet irni.

Szőlőfogyasztásunk a hazai városokban óriási mérvben emelkedett s még fog emelkedni.

Parlagon heverő rosszminőségű földek értékét is megtízszerezte s ez a nemzet vagyonosodását előmozdította.

Nem tagadható, hogy a külföldi államokból importált baromfiak elhullási százaléka sokszor óriási mérvű; de kérdés, hogy csakis a külföldről behozott kitenyészett baromfi pusztul-e oly nagy mérvben?

Erre nézve kitűnő cáfolattal szolgált egy volt szomszédom baromfiudvara.

Szomszédom épp a döglések elkerülése végett udvarában nem tűrt meg más fajta baromfit, mint régi magyar tyukfélét; kedvvel nézte a mindinkább szaporodó fehér egyedeket, a tarka tollazatukat a tenyésztésből kizárta; büszkesége lett a bel- és rokontenyésztés révén egyöntetűvé vált fehér szép formájú baromfi

De az öröm nem sokáig tartott, mert egy szép tavasszal az egész tyukállomány teljesen kiveszett, nem maradt még mutatónak sem.

A kierőszakolt fehér szín csakis a tulbeltenyésztés, vérfertőző tenyésztés által sikerülhetett, mely a szervezet gyöngeségét elősegítette és a minden baromfiolban lappangó vést erőre juttatta.

Tehát a magyar tyuk tulközeli rokonságban tenyésztése épp oly veszedelmes, mint bármiféle idegen állambeli tyukféleségénél.

De láttam akárhány baromfiudvart, ahol a magyar tyukra idegen kakast eresztettek, mely által az állomány teljesen megjavult; korai tojó és nagy tojású, nagy és igen jó husu, gyorsan fejlődő egyedekké váltak.

Igaz, hogy az egyforma fajbaromfi az udvar disze, de ez csak a szemet gyönyörködteti, az állandó hasznót azonban az ok-szerűen és gondosan kezelt, frissített vérű baromfi nyújtja.

Tehát a külföldi baromfi szükségessé vált a nagyobb hustömeg és jó minőség előállítására.

Kérdem, hogy a régi fajta magyar tehén megfelelne-e ma?

Kielégítene-e a folyton szaporodó, nagyobb igényekkel fellépő lakosság tej- és hús-szükségletét?

Nem-e a külföldnek köszönhetjük pl. hogy a bonyhádi tájfajta remek tulajdonságu

== Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ==

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményének legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

jó anyag? Nem sikerült keresztezés és vérfrissítés által jött-e létre és ezen anyagban régebben tuberkulózis nagyon elvétve akadt: 1—2% mely a gulyabeli legelőmarhánál is előfordul.

Hogyha a gazdaságban a tul-beltenyésztés folytán nagyobb mérvben lép fel gümőkorság (tuberkulózis). vajjon szabad-e ezt kizárólag a külföldi tenyészanyag terhére írni?

Keressen a gazda tehenanyagjára megfelelő, jó, erős apaállatot, akkor a tehenészetnél is a tultenyésztés által létrejött bajok orvosolva lesznek.

A külföldről importált, kitűnő tulajdonságokkal ellátott bármilyen állatnak behozatala teljesen indokolt, sőt a mai viszonyok között szükséges, de nemcsak pusztán további tenyésztésre, hanem vérfrissítésre, vérkeverésre, mert az amugy is tultenyésztett anyagnak tulhajtásával jönnek létre a ragadós kórok, melyek azután országos csapássá nőhetik ki magukat.

Hosszu éveken át nem tartottam ezéltérányosnak a külföldi hussertések behozatalát.

Mi teszi szükségessé, kérdezem, az angol hussertés tenyésztését a kitűnő mangalica-sertés mellett?

A hazai sertés hústömege aránytalanul csekély a háj és szalonna produktuma mellett.

A mangalica fejlődése aránytalanul lassabb a hussertésnél.

Amidőn az angol hussertés malaca 5—6 hónapos korban meglehetősen hústömegeggyel rendelkezik, a mangalica-malac még csont és bőr, kevés hussal, jobb tartás mellett pedig csupa zsir, tehát a finomabb husszükségletet fedezni nem tudja.

Nagyvárosi fogyasztóközönségünk izlése is megváltozott, sovány, izletes husnak van csak keletje, de még a füstölt hushban sem türi a kövéret, továbbá szalámigyártásra is sok és ily minőségű husra van szükségünk.

Már most, ha csakis a mangalicasertés husával akarnók az igényeket kielégíteni, rengeteg félhízott sertést kellene leszurni s ezzel sertésállományunk veszélyes apadását s nagyon természetes, a még nagyobb drágaságot idéznők elő.

Ezért indokolt a hussertés tenyésztése, *mindeuesetre nem a hazai mangalica-sertés tenyésztésének rovására, de mellette.*

Az angol hussertés előnyére írják és tudják be, hogy igen gyors fejlődésű; 4—5 hónapos korban, gondos tartás mellett, oly állapotba jut, hogy könnyen értékesíthető s jóval értékesebb, mint a hasonkoru mangalica.

Hátránya, hogy nagyrészt nem legelőjóság, turni nem tud, tehát nevelése drágább, mint a mangalicáé s hogy igen nagy %-kal vész el.

De bármily előrehaladott állapotban van is a malac, bizony mégesik az, hogy míg értékesítés alá jöhet, pusztul, mint ősszel a légy és csak a veszett fejszének a nyele térül meg utána.

De kérdem: lehetne-e segíteni azon, hogy ezen kiváló jó tulajdonságokkal felruházott sertés a vészben ne pusztuljon oly nagy mérvben?

Nézetem szerint igen is lehet, de csak tenyésztés, vagyis vérfrissítés vagy keresztezés által.

Kutassuk csak, hogy jött létre a kitenyésztett angol hussertés?

Ezen anyag egy fáradhatatlan, gondos, intelligens tenyésztő kezei között jött létre, ki nagy figyelemmel mindig azokat az egyedeket használta a tenyésztésben, melyek gyors fejlődésük s nagy hushozamuk által váltak ki, gondos beltenyésztés folytán elérte célját, a gyorsan fejlődő és nagytömegű hussertést.

Igy keletkezett a hazánkban is elterjedt amerikai polandchina, az angol yorkshirei és berkshirei hussertés.

Miután a hussertésnél a gyors fejlődés és a hústömeg lett célul kitűzve, nagyon természetes, hogy ezen egyedek kiváló jó emésztőszervekkel kellett hogy ellátva legyenek, vagyis a kitenyésztés folytán az emésztőszervek rendkívül kifejlődtek, de ezek aránytalan megerősödése a tüdő rovására történt.

Szaktudósok, azt hiszem, igazat adnak nekem abban, hogy a sertésvész igen sokféleképp nyilvánul, de én még azt is állítom, hogy a sertésvész a sertés azon szerveit támadja meg legjobban, melyek a leggyengébbek.

Az angol hussertés emésztőszervei kifejlődtek, ennél fogva az ugynevezett kolera az angol sertésnél ritkán fordul elő; azért van az, hogy a jól gondozott középfinom mangalica sertés, mely jó tüdővel rendelkezik, nem a sertésvészt, hanem a kolérát kapja meg gyakrabban s a vészben ritkán pusztul nagy %-ban.

De mert az angol tultenyésztett sertés tüdeje feltétlenül gyenge, ha az vészbe esik, 100 eset közül 99 esetben az ugynevezett pestises vészt kapja meg, mely pedig határozottan nagyobb százalékkal pusztul, mint a kolera.

A koleras vésznel az emésztőszervekre némileg még hatni tudunk s minden megmentett sertés enyhíti a kárt; de a pestises vésznel tanácstalanul állunk, mert a tüdőre hatni képtelenek vagyunk és sajnos, itt a gyógyulás fehér holló.

Ha a gazda az elpusztult angol tulkitenyésztett hussertés hulláját vizsgálta, rájött, hogy valamennyi kényszerszurtnál vagy

hullánál a tüdő teljesen tönkrement állapotban van, de még azt is állítom, hogy egészségesnek látszó angol sertés tüdeje is legtöbb esetben abnormisan fejlődött és azért van, hogy a hentések az angol sertések után ritkán kapnak annyi jó tüdőt, mint a mangalica sertésből.

Az angol tulkitenyésztett sertésnél ugyanazon jelenségeket látom, mint a kitenyésztett „hochprima“ hazai mangalica [zsirsertésnél — ennek is a tüdeje van legjobban tönkretéve.

Ezeket tudva merem állítani, hogy az angol hussertéseket a tüdő javítása által korrigálni lehet, még pedig vérfrissítés vagy keresztezés által.

A tüdő megjavítása nemcsak azért elkerülhetetlenül szükséges, hogy a pestises vész elejét vegyük, de azért is, mivel csakis jó erős tüdővel lehetséges a nagyobb hústömeg előállítása. Már pedig a közeljövő meg fogja mutatni, hogy minden tenyésztés főcélja a minőség és a tömeg előállítása, mely pedig csakis ép és jó szervekkel lehetséges.

Az angol hussertés javítását, mint már említém, két uton tartom elérhetőnek: egy bizonyos külföldi hussertés vérfrissítésével, vagy pedig a hazai középfinom sertés keresztezésével.

Előbbi célra az angol hatalmas nagy fekete sertést, a „Large Black Pig“-et tartom megfelelőnek, ezen sertésfaj sikerült példányainak fényképét t. olvasóimnak be is mutatom.

A „Large Black Pig“ nagyságra felülmulja az összes sertések nagyságát; óriási mellkassal, mély törzsszel nagy tömeghussal, óriási sonkákkal s lapockákkal rendelkezik.

E sertés külleme már is kitűnő tüdőt feltételez, de kell is, hogy ily lélegző készüléke legyen, mert ez az egyedüli sertésfaj, melyet Anglia zord vidékein is külterjesen tart.

Ezen kiváló fajt jó tulajdonsága következtében az angol, amerikai és ausztráliai nagy tenyésztők mint korrektorokat szelvében alkalmazzák.

Nálunk is az angol tultenyésztett sertésnél feltétlenül tüdőjavításra van szükség, hogy a husterelés csökkentve ne legyen, itt is e fajta bekeresztésével tartom célravezetőnek a yorkshirei és berkshirei kitűnő angol hussertés tüdejének javítását, mely maga után vonná a pestises vész csökkenését, ha nem: megszűnését.

A „Large Black Plig“-et orra turásra, legelésre is alkalmassá teszi. ennél fogva utódai a hazai viszonyoknak is jobban meg fognak felelni.

Lelőgő husszu fülei és szelid természete

„AGRÁRIA“ magyar gépforgalmi részvény-társaság		szab. osztrák-magyar államvasut-társaság	
MEZŐGAZDÁK KÜLÖNÖS FIGYELMÉBE!		resicai mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége	
Egyetemes acélekék.			
Eltörhetetlen tégelyacélekefej. Páncélacél-kormánylemezek. Magasított acél-ekefej. 1457 Porvédő kerekek. Acél gerendely.			
Tiszta acélananyag s a j á t hámorainkból.			Csak kítámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk. Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.
Sürgöncim: „Agraria“ Budapest. Rövidített levélcim: „Agraria“ Budapest. V. Váci ut 2.		Ekegyártár terén legelső rangú magyar gyártmány, felülmulja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.	

hizékonyságra is mutatnak, az által az angol hussertés fakeménységű szalonnája is javulni fog.

Megjegyzem, hogy felfogásom szerint az első generációból a minél több magnak hagyott kocára feltétlenül friss kan hozandó, mert nézetem szerint csak így érhetjük el a célt és ha már a tüdő javulása meglehetősen előrehaladott stádiumba jut, térhetünk ismét vissza az eredeti yorkshirei vagy berkshirei tenyészanyagra, melylyel a gyorsabb fejlődést fogjuk fokozni.

A második mód, mely azonban hosszadalmas és igen nagy szakértelemet, vigyázatot és gondot feltételez, az angol kitenyésztett hussertésnek a mangalicával való keresztezése.

Ebben már többen tettek próbát s nem sikertelenül.

De úgy látom, legtöbb helyen fé munkát végeztek s ezért az eredmény sem tökéletes.

A keresztezésre első sorban a vérfrissített, középfinom, erős, jótüdejű, mély és szélestörzsű fajta mangalica-kan alkalmas.

Nem elég azonban a gazdák által hangoztatott egy kis u. n. spriccort alkalmazni, mert ez nem elégséges, hanem alaposabb, gondos munkát kell teljesíteni.

Itt is szabályul kell venni, hogy a továbbtenyésztésre fenntartott utódra ismét új kant kell beszerezni.

Vigyázni kell a tenyésztésnél, hogy a keresztezéssel tulságba ne menjünk, mert könnyen előállhatnak oly egyedek, a melyek azután „se zsir, se hussertések”.

Az ilyenek, a mai drága viszonyok között, feltétlenül kizárandók, mert a feletetendő takarmányt nem jól értékesítik, s mint hentesárak se igen ajánlatosak.

Nagyon természetesnek és jogosnak tartom a gazda azon kérdését, vajjon e megírt állításaimat mivel tudom indokolni?

1905. évben Fehérmegye Aranypusztájáról a „Mezőgazdák” szállásaiba egy farka mustra sertés érkezett, öreg sertés keverve fiatalokkal; a sertések legnagyobb részét berkshirei vérrel frissített poland-china hussertés keresztezése igen jó és erős csontos mangalica-vérrel.

Hizlalása kitűnő volt, sok és jó húst, valamint szép szalonnát eredményezett; a feletetett takarmányt 20%-on felül értékesítette, rendes ételsúlylevonással napi áron adattak el; különben a jó eredmény az 1905. évfolyamán a „Mezőgazdák” hasábjain a beküldő megbízottja által méltatva is lett.

(Folytatjuk.)

IRODALMI SZEMLE.

Könyvismertetés

Az új „Köztelek Zsebnaptár”. A Köztelek gazdasági zsebnaptára Rubinek Gyula, az OMGE igazgatója és Szilassy Zoltán, a GEOSz titkára szerkesztésében. A szerkesztők az előző években kifejtett törekvéseikhez híven a zsebnaptár ezen évfolyamát is jelentékenyen kibővített alakban bocsátják közre. A szükséges kibővitések folytán, továbbá a zsebnaptár könyvebb kezelhetősége végett a jelen évfolyam két kötetben jelent meg. Az egyik a naptár és a különféle gazdasági, könyvviteli adatok bejegyzésére szükséges rovatot és jegyzékeket és az országos vásárok felsorolását tartalmazza, minek folytán a tulajdonképeni zsebnaptár amellet hogy céljának teljesen megfelel, zsebben könnyebben hordhatóvá válik és

igyekeztetése kényelmesebb. A zsebnaptár előző évfolyamaiban foglalt s a gazdaság gyakorlati vitele közben szükséges különböző adatok és szakközlemények képezik a zsebnaptár második kötetét. Ezek az adatok és közlemények ezen évfolyamban az előzőkhöz képest, jelentékenyen kibővítve és teljesen kiigazítva vannak. Különösen ki kell emelni, hogy a szakközleményeknek rendes tartalmán kívül a növénytermelésre és az állatforgalomra vonatkozó adatok számos oly új közleménnyel vannak kibővítve, amelyeket a szerkesztők a gazdasági tudományok mai állásának megfelelőleg szükségesnek látták felvenni s amelyek a könyv hasznavehetőségét jelentékenyen emelik. Igy különösen ki kell emelni a herefümagkeverékek egybeállítására, a legjobb füvek megismertetésére és nemesítésére, a külfölddel kötött állategészségügyi egyezmény alapján a külföldi állatforgalomra, az élőállatok belföldi forgalmánál ezek vasuti szállítására vonatkozó adatokat és szabályokat; továbbá az új csetédtörvény ismertetését és a gazdasági intézmények címe alatt a gazdák által igénybe vehető gazdasági közintézmények ismertetésére vonatkozó új részleteket. A naptár kapható a Pátriánál és minden könyvkereskedésben. Ára 4 korona.

A magyar buza és a magyar liszt. (A gazda, molnár és sütő szempontjából.) Irta Kossutány Tamás dr. Ritka szorgalommal, nagy tudással készült alapvető munka, melynek pártját a hasonlíthatatlanul gazdagabb külföldi irodalomban is hiába keresnők. Össze van benne hordva minden, a mi a buza s különösen a magyar buza kémiájára vonatkozik és pedig legnagyobb részét a szerző sok évre kiterjedő önálló vizsgálati alapján. Oly törvények vannak benne tudományosan levezetve, melyeknek ismeretéből hasznot huz a gazda, a molnár, a pék s így olyan mű, a melyek minél szélesebb körben való elterjedése kívánatos. E munka német nyelven is megjelent. Kétségtelen, hogy ez a munka a magyar buza és liszt külföldi forgalmára és az árának alakulására befolyást gyakorolni van hivatva, a minnek pedig ugy a kereskedő, mint a molnár és végső elemzésben a gazda látja hasznát s így a külföldön való terjesztés talán még fontosabb az idehaza való elterjedésénél. A nyomdai kiállítás kifogástalan és a Molnárak Lapja nyomdáját dicséri. A könyv ára 10 korona.

Az O. M. G. E. évkönyve. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1906. 7. évi munkásságáról beszámoló évkönyv most hagyta el a sajtót. Az évkönyv mindenekelőtt az egyesületnek a mezőgazdasági érdekek szolgálatában kifejtett működését ismerteti. Az egyesület a lefolyt évben is több ízben állást foglalt a tőzsdereform és fedezetlen határidőüzlet dolgában és a Balkán államokkal kötendő szerződések tárgyában. Jelentősebb akciót indított a magyar liszt védelmére, szakvéleményt mondott a vasuti hálózat kiépítésére vonatkozólag, a repatermelő gazdák szervezetére, az abraktakarmányok kedvezményes vasuti szállítására tárgyában. A beszámolóban kívül tartalmazza az évkönyv Forster Gézának Tormay Béláról, a magyar állattenyésztés fel lendítőjéről írt élet- és jellemrajzát.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.** A földmivelésügyi miniszter a gazdasági tudósítoktól beérkezett jelentések alapján a novemberi mezőgazdasági állapotokról a következőket jelenti: A hosszú, száraz, szeles és helyenként fagyos időjárást folyó hó 10-ike körül tulnyomólag enyhe, csapadékos időjárás váltotta fel, de az országos jellegű esőzések — habár a legtöbb helyen a rendkívül megkésett őszi szántás-vetési munkák folytatását lehetséges tették — korántsem voltak elegendők. Az őszi szántás a megelőző szárazságot, általában véve igen hiányosan keltek és gyengén fejlődtek, sok helyütt újra vetés, illetve a már bevetett őszi

vetések kijavitása vált szükségessé. Egyáltalában sok még a bevetni való terület, sőt sok az olyan terület, a melyet eddig a gazdák fel sem tudtak szántani.

— **Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület** igazgató választmánya kedden gróf Dessewffy Aurél elnökle alatt látogatott ülést tartott, amelyen részt vett a többek közt Wekerle Sándor miniszterelnök és Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter is. Az ülésen mindenekelőtt Jeszenszky Pál előterjesztése alapján dec. 9-ikére tűzték ki a szövetségi nagygyűlés határidejét, amelyen Miklós Ödön előadást tart a németországi tanulmányutáról.

Rubinek Gyula igazgató javaslatára ezután kimondták, hogy a korpafakciák megszüntetése tárgyában felterjesztést intéznek a kereskedelemügyi és földmivelésügyi miniszterhez. Hozzájárult a választmány ahhoz, hogy az OMGE jövő évben, a londoni magyar kiállítás idején, gazdák részére tanulmányi kirándulást rendezzen Angliába s annak szervezésével Szilassy Zoltánt bízta meg.

A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének a tokaji borvidék segítőakciójára vonatkozó átiratát Jeszenszky Pál terjesztette elő. Az egyesület azt kéri, hogy a tokaji borvidéket nyilvánítsák zárt területnek, — vagyis oda a helyi fogyasztásra szánt borokon kívül más fajta bort bevinni ne legyen szabad, — a tokaji borvidéken termelt bor csakis védőjegy oltalma alatt kerülhet forgalomba. — Az ideai súlyos bajok orvoslása végett szükséges lenne az agrárkölcsönök fizetésére két évi haladékot adni, az eddig 15 évre adott kölcsönöket pedig jövőben 25 évi törlesztésre adják, s végül a boritaladót szállítsák le. A választmány elhatározta, hogy fentemlített kérelmek teljesítése végett felterjesztést intéz a kormányhoz.

A következő tárgy a kiegyezési javaslatok tárgyában való állásfoglalás volt. Elfogadták a következő batározati javaslatot:

A magyar kormány által a képviselőházhoz beterjesztett. Ausztria és Magyarország kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyainak szabályozása tárgyában kötött szerződés becikkelyezéséről szóló törvényjavaslat gazdasági előnyeit és hátrányait, létrejöttének körülményeit és az ország jelen helyzetét mérlegelve, megállapítja, hogy a szerződés elfogadása az ország érdekében fekvő. Mert bár az a transitó vasuti díjszabás megkötöttségének megszüntetése és különösen a quótának rekompenciációként 2 százalékkal való emelése folytán kétségtelenül hátrányosabb, mint a Széll-Körber-féle vámszövetség, viszont azonban azzal szemben újabb gazdasági előnyöket is biztosít. Kétségtelen továbbá, hogy a kormány az életbeléptetett kereskedelmi szerződések folytán kötött kézzel ment a tárgyalásokba, mert az ezen szerződések megszába keretekhez alkalmazkodnia kellett. A szerződés elfogadása mellett szól végül az a körülmény is, hogy annak életbeléptetése Ausztriával való kereskedelmi viszonyainkban tíz évre állandóságot teremt, ami mindkét szerződő félre gazdasági szempontból nagy jelentőségű.

Kiemelni kívánjuk azonban, hogy:

1. Elvárjuk a kormánytól, a tőzsdekérdésnek a szerződés rendelkezéséhez képest az ország területére kiható érvényű mielőbbi olyan szabályozását, mely a fedezetlen határidőüzlet, illetve a játék jellegével bíró tőzsdügyletek kötését kizárja és szabadságvesztés büntetésével sújtja.

2. Az ipari szeszgyárak kontingensét fokozatosan teljes egészében kisajátítja úgy, hogy a szerződés lejártával az egész szeszkontingens mezőgazdasági gyárak termeljék ki. Semmi esetben sem tartja megengedhetőnek pedig, hogy mindaddig, amíg ipari szeszgyár működik, a mezőgazdasági ipari szeszgyárak mai termelési jutalma leszállíttassék.

3. A magyar malomipar védelme érdekében szükségesnek tartja, hogy a kormány

az osztrák kormány minden olyan kísérlete ellen, mely a magyar malomipar versenyképességét az osztrák piacon megszorítaná, a leghatározottabban tiltakozzék s szükség esetén represszáliákkal éljen.

4. A balkáni államokkal kötendő kereskedelmi szerződések kapcsolatában létesítendő állategészségügyi intézmény bármely formája s általában az állatbehozatal megengedése ellen újra és a leghatározottabban tiltakozik, mert az ily megállapodás a jelen kiegyezés minden gazdasági előnyét lerontaná.

5. A kvóta-emelés terhének csökkentése érdekében felhívja a kormányt, hogy a közös szükséglete fedezésénél különös figyelemmel legyen arra, hogy abban a magyar termelés a kvóta arányában részesedjék.

6. Sürgeti ama régi kívánságnak megvalósítását, hogy a külkereskedelmi forgalomról rendszeresen összeállított statisztikai adatok ne csak német, hanem magyar nyelven is közzététessenek.

— **Komlós-gyűlés az O. M. G. E. ben.** Az osztrák komlósármazási törvény az ellene való magyar védekezés dolgában november hó 13 án értekezlet volt az O. M. G. E. ipari szakosztályában. Nevezett törvény ugyan főbb pontja az, hogy a cseh komlópiacokra csak származási bizonyítvánnyal, jelzéssel kerülhet idegen, tehát a magyar komló is. A törvény ugyan fakultatív, de a végrehajtási rendelet már szigorubb — bár a jelen és 1908-ki évek átmenetieknek mondattak ki. Constatáltatott a gyűlésen, hogy a nyári ijjesztés dacára minden hazai komló elkelt sőt ca 70% át cseh kereskedők vették meg; leszögezték azt a tényt, hogy egy közös vámhatáron belül nem méltányos a másik államtól, hogy 1908 utánra megnehezíti az üsanzs komló forgalmat; de olyan felfogás is volt, hogy minden államnak joga van speciális termékét megvédeni: hasonló eset lesz nálunk a tokaji bor védelme! A bácskai küldött azt is fejtegette, hogy nem lesz baj, ha a csehek részben elhúzódnak 1908 után, mert már az idén is járt a bácskai komlós vidéken 2—3 német országi vásárló s szerette a komlót (Segesvárt is volt 2! Szerk.) s ezek úgy nyilatkoztak, hogy a német komlókereskedelem hajlando átvenni a csehek szerepét, ha a magyar komló kiszállítás megkönnyítették. Volt már szó komlósármazási csarnokokról, helyi és külföldi bizományi üzletről, a hazai közvetlen fogyasztás előmozdításáról — de határozott irányokat, teendőket nem jelölt ki az értekezlet. Miután pedig nem egészen bizonyos, hogy a jövőben 8—10.000 mmáza komlótermésünk ilyen szervezetlenség mellett megint eladható lesz, helyesnek tartanánk, ha valamely orsz. egyesület s a földmivelésügyi miniszterium egy jól előkészített értekezlet által mihamarabb szönyegre hozva a magyar komlóértékesítés dolgait, s különösen azt a lehetetlenséget, hogy a magyar sörgyárak évi 5500 q komló szükségletük fedezésére itthon alig vásárolnak 300 q-t.

— r — s.

— **A székelyföldi vízhiány.** Már régi panasz a székelyföldön az, hogy a vízhiány főleg a nyári hónapokban igen nagy s ez az állattenyésztés fejlődését is gátolja, nem említve azt, hogy a közegészségügyi viszonyok is a vízhiány miatt sokfelé kedvezőtlenek. Ezek a körülmények arra birták Darányi földmivelésügyi minisztert, hogy a székelyföldön már évtizedes bajt enyhítse és avégből megbizta Sárkány Miklós főmérnököt, hogy a székelyföldet járja be, a vízszelő forrásokat térképileg állapítsa meg és a vízhiány megszüntetésére szükséges bajokat lehetőleg orvosló javaslatokat tegyen. Megoldotta még a megbízást azzal is, hogy a javaslatokat költségvetéssel szerelje fel. A miniszter el van határozva, hogy gyökeres és az egész vidékre egységes tervek alapján segít a székelyföldi vízhiányon.

— **A szövetkezeti szaktanácskozás elhalasztása.** Az igazságügyminiszter törvényjavaslatot dolgoztatott ki a szövetkezetekről. Mi-

előtt ezt a képviselőház elé terjesztette volna, szaktanácskozást akart tartani a különböző érdekképviseletek bevonásával. Az enquete idejét december 3-ikára már meg is állapították. Az egyes érdekképviseletek részéről azonban oly vehemens támadások érték az előzetes tanácskozások során a javaslatot, hogy az igazságügyminiszter jónak látta az enquete megtartását bizonytalan időre elhalasztani. Politikai körökben egyébként hire jár, hogy az igazságügyminiszter vagy új törvénytervezetet készített, vagy pedig az egész reformot elhalasztja a kereskedelmi törvény általános revíziójáig.

— **Uj kivándorlási törvény.** Andrassy belügyminiszter közelebb új törvényjavaslatot nyújt be a kivándorlásról, melyben különösen a hadkötelesek kivándorlása elé álltanak szigorú akadályokat, azonkívül eltörlik a kivándorlási magánügynökségeket is. Főtörekvése az új javaslatnak, hogy megakadályozza az embercsempészetet.

— **A kártékony rovarok irtása.** A mezőrendőri törvény értelmében minden birtokos köteles az ősz folyamán a belsőségekben, majorokban, szőlőkben, gyümölcsösökben és kertekben levő fáit és bokrait a kártékony rovaroktól és hernyóktól, hernyó- és darázsfészkektől, úgyszintén a lepketojásoktól megtisztítani és az összegyűjtött hernyókat, rovarokat, hernyó- és darázsfészkeket elégetni. A később mutatkozó kártékony rovarokat, hernyókat, darázsakat, cserebogarakat tömeges megjelenésük alkalmával újból kell pusztítani. Az irtás módjáról a községi előjáróságoknál (Budapestben a kerületi előjáróságoknál) bárki díjmentesen kaphat utmutatást. Bővebb felvilágosítást pedig a m. kir. rovarügyi állomás hivatalos helyiségében (Budapest, II. ker., Törökveszdlő Debrői-ut 113. sz. a.) kaphatnak az érdekeltek. Akik az irtást eimulasztják, azokat száz koronáig terjedő bírsággal fogják büntetni és az irtást az ő költségükre a hatóság fogja elvégeztetni.

— **A vetőmagnemesítés ügye.** A belterjes gazdálkodás terjedése szükségessé teszi, hogy a vetőmagnemesítés ügyét az állam vegye a kezébe és megfelelően szervezze. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ezért felterjesztést intézett a földmivelésügyi miniszterhez, amelyben egy országos vetőmagnemesítő intézet felállítását kéri. Ez az intézet maga gyakorlatilag nem foglalkozék vetőmagnemesítéssel, hanem gondoskodnék arról, hogy az ország minden vidékén legyenek elegendően gazdák, akik az intézet utmutatásai nyomán foglalkoznának vetőmagnemesítéssel. Az intézet maga legfeljebb oly vetőmagvakat nemesítene, amelyekre vállalkozó nem akad. Kivánatosnak tartja az egyesület azt is, hogy a gazdasági akadémiákon kiterjedtebben, külön tárgyként adják elő a vetőmagnemesítést. A gyakorlati gazdák részére pedig tanfolyamokat rendezzenek. Egyelőre legcélszerűbbnek tartaná az OMGE., ha a vetőmagnemesítő intézetet a magyarvári növénytermelő kísérleti állomással kapcsolatban létesítenék.

— **A komlókereskedelem nehézségei Ausztriában.** Az OMGE. ipari és kereskedelmi szakosztálya Rubinek Gyula elnökle alatt ülést tartott. Zórád István jelentést tett arról, hogy az új osztrák komló-törvény egyenesen lehetetlenné teszi azt, hogy a magyar termelők a saazi piacon jövőben megjelenhessenek. A törvény ugyanis elrendeli, hogy azokra a komlósárokra, melyben több fajta komló van, kívülről rá kell írni a „keverék-komló“ elnevezést, mi által az értékben nagyot veszít. A törvényt az osztrákok kezelik, a komló sajátossága folytán nincs oly komló, amire, bár kis animozitással is, rá ne lehessen fogni, hogy az keverék-komló. Előadónak az a nézete, hogy Ausztriával való szerződéses viszonyunkra hivatkozással, a földmivelésügyi miniszter útján kell megfelelő orvoslást keresni. Előbb azonban szükségesnek tartja a megjelent szakemberek meghallgatását. Dr. Gorich Andor, Csórer Lajos, Lázár Pál és Rubinek Gyula felszólalása után elhatározta a szakosztály, hogy a keresk. kormányhoz az iránt

intéznek fölterjesztést, hogy a magyar komlót feldolgozó gyárakat támogassa, a termelést pedig megfelelő eszközökkel segítse elő.

— **Allandó tenyészállat-vásári telep.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nemrégiben bizottságot küldött ki, a melynek feladata egy allandó tenyészállatvásár-telep tervezetének a kidolgozása. A bizottság ma Pirkner János elnökle alatt ülést tartott, a melyen Jeszenszky Pál ügyvezető titkár beszámolt a németországi fridrichsfeldi tenyészállat vásártelep tanulmányozására kiküldött bizottság útjának eredményéről. Ez a telep a legmodernebb berendezésű, közel 5 $\frac{1}{2}$ millióba került. Előadó részletesen ismerteti a telepet s annak a nézetének ad kifejezést, hogy hasonló költséges telepre nincs szükség, azt kisebb arányokban is meglehet csinálni az ott szerzett tapasztalatok felhasználásával. Az előadói előterjesztést s az állatvásári telep létesítésének részletkérdéseit ezután beható eszmecsere tárgyává tették.

— **A gazdák és az új szövetkezeti törvényjavaslat.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya Emödy József elnökle alatt látogatott ülést tartott, a melyen állást foglalt az új szövetkezeti törvényjavaslatra vonatkozólag. A javaslatot Buday Barna előadó ismertette részletesen, rámutatott annak szerinte sérelmes intézkedéseire, a melyek mérlegelése után indítványozza, hogy az igazságügyminiszter a szövetkezeteknek tervezett, megrendszabályozását csupán az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékén kívül álló hitelszövetkezetekre alkalmazza, de ugyanakkor terjessze ki ezeket a rendszabályokat mindazon bankokra és hitelintézetekre, melyek társulati alapon is üzleteket folytatnak. A szakosztály elfogadta az előadói javaslatot a többi indítványokkal együtt és kimondotta, hogy a törvényjavaslat félértékelést fogja kérni az igazságügyminisztertől.

— **A mezőgazdaságról szóló törvény módosítása.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének közgazdasági szakosztálya Bernáth Béla elnökle alatt ülést tartott, amelyen a mezőgazdaságról és a mezőrendőrségről szóló 1892. évi XII. t.-cikk módosítására vonatkozó kívánságokat állapították meg. A szakosztály dr. Drucker Jenő igazgató előadása alapján főleg a törvénynek a hegyközségekről szóló 8-ik fejezetével foglalkozott s a következő módosításokat tartja szükségesnek: a törvény világosan intézkedjék aziránt, hogy az oly bérlők, kik valamely szőlőt hosszabb időre bérelnék, hegyközség alapításánál a földtulajdonos jogait élvezzék. A törvénynek azt az intézkedését, mely szerint 100 holdnál nagyobb összefüggő területen hegyközség alakítandó, ha a birtokosok birtokarány szerinti, legalább egyharmad része kívánja a hegyközség alakítását, — kiegészíteni kívánja azzal, hogy a birtokosok abszolút többségének kívánságára is megalakítható legyen a hegyközség. A 100 holdnál kisebb szőlőterületek birtokosainál a jelenlegi állapot, melynek értelmében hegyközség csak úgy alakítható, ha ahhoz valamennyi birtokos hozzájárul, — oda módosítandó, hogy a birtokosok és birtokoknak szám- és birtokarány szerinti abszolút többségének is legyen joga a hegyközség megalakítását kimondani. Ott, ahol nagyobb összefüggő szőlőterület van, de hegyközség alakítására a birtokosok nem nyerhetők meg, a politikai községnek tegyék köteleességévé azoknak a teendőknél ellátását, amelyek egyébként a hegyközségekre hárulnának. A község ezen kötelezettsége megszűnik, ha a birtokosok hegyközségbe tömörültek. Elhatározta a szakosztály, hogy ily értelemben fog a földmivelésügyi miniszterhez fölterjesztést tenni, akinek egyuttal arra is felhívja a figyelmét, hogy a szőlőterületeknek tagosítását oly helyen, ahol ezek elaprózottsága a felújítást akadályozza, lehetőleg mozdítsa elő és hasson oda, hogy ezen birtokcseréknél az illeték törvényesen elengedtessek.

— **Nemzetközi baromfiállitás.** A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete november hó 28-án megnyíló nemzetközi kiállításának ir-

dája máától kezdve kint lesz a kiállítás színelyén, a városligeti iparcarnokban. A bejelentéseket végleg lezárták és a végső eredmény a következő: Bejelentés összesen 303 tenyésztőtől érkezett, akik közül 36 osztrák, 14 német, 3 svájci, 2 dán. A bejelentett állatok száma 2686. Ebből: 1321 tyúk, 297 kacsa, 128 liba, 73 pulyka, 400 galamb, 457 házinyul. Az állatokat 1591 ketrecben helyezik el, melyeket külön a kiállítás céljaira készítettek. Állandó nagy érdeklődés mutatkozik a kiállítás idejére tervezett baromfitenyésztők nagygyűlése iránt is, amelyen a baromfitenyésztés aktuális kérdéseit vitatják meg. Eddig félezer résztvevő jelentkezett. A kiállítást Augusta főhercegnő jelenlétében nyitják meg.

— Romániából visszavágyó magyarok. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségénél mintegy 100 Bukarestben élő iparos: vizsgázott gépész, molnár, kovács, szijgyártó stb. jelentkezett, kifejezést adva azon óhajuknak, hogy szeretnék idehaza munkát kapni. Részletes felvilágosítást ad a szövetség irodája (Budapest, Zzinyi utca 1.), valamint annak brassói fiókja.

— Al atforgalmi korlátozások. Az „Álategészségügyi Ertesítő” 838. száma szerint az osztrák földmivelésügyi miniszter folyó évi november 14-én kelt 43041/6273. számú hirdetménye szerint a s.rtvésznak Ausztriába történő behurcolása miatt tilos a sertéseknek Ausztriába való bevitele: Maros-Torda vármegyének nyáradszeredai és marosi felső járásaiából.

— Eladó borkészletek nyilvántartása. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete minden évben nyilvántartásba teszi tagjainak eladó borkészletét. Ez évben is felszólítást

intéz tagjaihoz az eladásra váró borkészletek bejelentésére, előre láthatólag azonban a nyilvántartás, melyet az egyesület valamennyi nevesebb hazai és külföldi borkereskedőnek, vendéglősnek, szállodásnak megszokott küldeni, elmarad, miután a termelők kezén ma már csak igen csekély borkészlet van.

Uj szövetkezeti gabonarakttár. Székelyudvarhelyről jelentik, hogy ott a vasuti állomásonál az Országos Központi Hitelszövetkezet gabonarakttárt épített. A építés már annyira előrehaladt, hogy pár hét alatt a raktár és a berendezése teljesen kész lesz s átadhatják rendeltetésének.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

—y.—s.—n. A beküldött replikát így nem adjuk ki. A másik ehhez képest valóban a tárgyilagosság mintaképe volt. Tessék minden személyes vonatkozás nélkül, tisztán „ad rem” válaszolni, akkor szívesen közöljük.

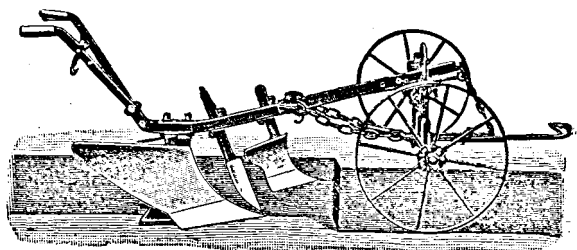
Aranyérem. Szíveskedjék türelemmel lenni, az nem megy olyan gyorsan. Még alig huszan küldötték be a szabályszerű önköltségi díjat — a közel fél-százból. Addig mi az érmeket nem rendelhetjük meg mert nem tudjuk: hány kell belőle. A díjat el nem engedhetjük, mert más fedezet az érmekre nincs. A kiállítás jókora deficittel zárult s ezért sajnos nem vagyunk abban a helyzetben, hogy kívánságát teljesíthessük. Maga a miniszter is sokszor megfizetteti az állami érme önköltségi díját a jutalmazottakkal, mint pl. Nagygyedén is, 1905-ben. Szerk.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELÉTT:

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény testekkel. páncéllemezekkel

□ acél gerendelyvel

== állítható szarvakkal, önvezetéssel ==

1801—II. Többvasú ekék.

Finom, szántás, csukló-, rét boronák.

Háromtagu és egytagu hengerek,

Superior sorvetőgépek, triőrök.

UMRATH és T^{SA}

Budapest, V., Váci-körút 60.

A

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr Rhédey-ház I. e.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona

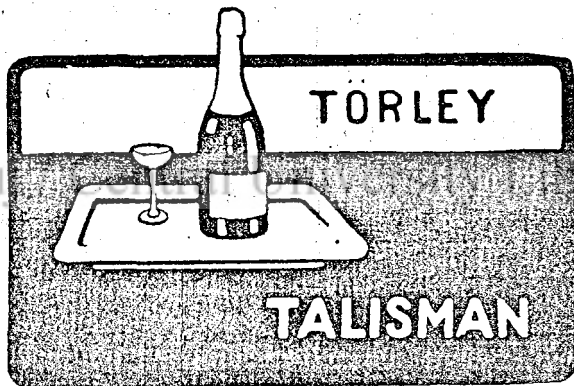
záloglevél kölcsönöket

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban

tekvő házakra 4%-os és 4 1/2%-os

záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férfai adnak véleményt. 1001

Gépészkovács

ajánlkozik azonnali, esetleg uj évi beépésre nagyobb uradalomba. Az összes gazdasági munkákat ugy a gépek szakszerű kezelését tökéletesen érti, több évi gyakorlattal bir esetleg malomkezelést is elvállal

Szíves megkeresést kér 2043

Musta Dániel Maros-Torda m. Maros-Hévíz.

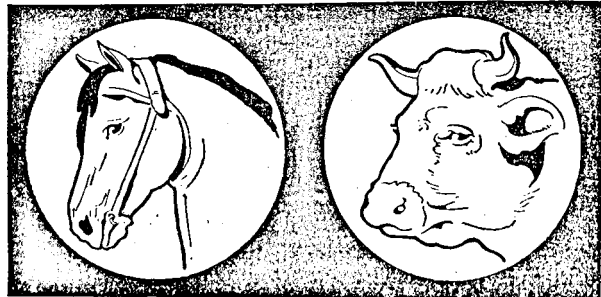
OLBRICH L. BUDAPEST

VI., TERÉZ-KÖRUT 6.

□ □ ALAPITVA 1875. □ □

Szijgyártó, nyerges, bőröndös és sportcikkek készítője.

◇ TELEFON SZÁM 80-44. ◇ 1914

LOVAKAT ÉS SZARVASMARIÁKAT

legjobban lehet nyirni a

Stevart gyorsnyiró géppel.

Ára: 90 korona.

1907

Tíz évi jóállás!

Rudolf Krása Wien

VII. Kirchengasse: 335.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

CASPARI FRIGYES és Tsai

Medgyes Nagyküküllőmegye

FAISKOLÁI

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeiket u. m. magonc, kőmagu és csontár gyümölcsfákat, pöszméte és ribiszke cserjéket, málnákat, földiepret, diszcserjéket, gyümölcsfa vadoncotkat, sövénynek valót, tülevelű fákat, rózsákat stb. 1906. I.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Szakirodalomban ismert nevü,

gazdaságok újjászervezésében jártas,

okleveles gazd. intéző

25 éves gyakorlattal

birja a német és román nyelvet is, képességeinek megfelelő állást keres.

Czime a kiadóhivatalban.

1933

Kedvező alkalom! **Huzás már október 5-én.**

Az árfolyamok esése következtében csekély
tőkebefektetéssel

1 és fél millió korona

összegű fő- és melléknyereményekre játszhatik
évi 3 huzásban, ha vesz nálunk egy

Hazai Takarékpénztári sorsjegyet

11 havi részletfizetésnél havi	9. — korona
16 " " " " " " " " " " " " " " " " "	8. — " "
19 " " " " " " " " " " " " " " " " "	7. — " "
23 " " " " " " " " " " " " " " " " "	6. — " "
28 " " " " " " " " " " " " " " " " "	5. — " "

lefizetése mellett, vagy pedig letétjegyre napi
árfolyamon 20.— K foglaló ellenében tetszés

1007

Egy sorsjegyre több nyeremény is eshetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaságnál,

Kolozsvárt, Mátyás király tér 7. szám alatt.

szerinti törlesztésre. Az első részlet, vagy a foglaló lefizetése után a sorsjegyek nyereményei a vevőt illetik.

Huzások:

február 5-én, összesen 420.000 K nyereménnyel,
június 5-én, összesen 420.000 K nyereménnyel
október 5-én, összesen 731.000 K nyereménnyel,

Pénzét nem veszítheti el, mert minden sorsjegyet legalább 100.— K törlesztő összeget, mely esetben még egy nyereményjegyet is adnak 30-40 K értékben, mely nyereményjegyet az 1976. évig valamennyi huzáson játszik.

Bárdos és Brachfeld

műszaki és villamossági vállalat

BUDAPEST

VI., Gyár-u. 23. sz.

Villamossági osztály:

Villamos világítási
és erőátviteli tele-
pek, kastélyok, gaz-
daságok, gyárak,

malmok, fűrésztelepek és községek részére.

Ajánlat ingyen és bérmentve.

1971

Törlesztő kölcsönök.**Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank**

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-
birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített
telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérhá-
zaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület
vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas
összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsö-
nőknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök
közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással
készséggel szolgál az

Igazgatóság.

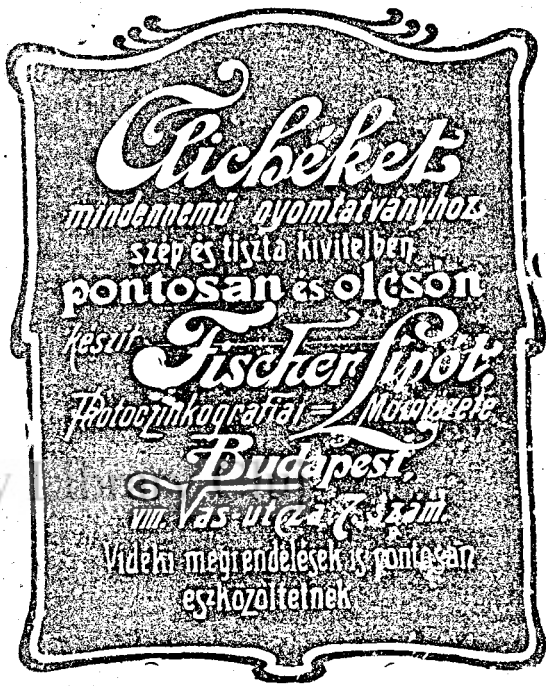
Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Előnyös feltételek.

Teljes 100-as árfolyam.

Eladó birtok.

Hunyad megyében, a Sztrigy folyó mentén,
Zeykfalván egy 268 kat. hold területű

tagosított birtok eladó.

A birtok gazdasági épületekkel, melyek a
tag közepén fekszenek, kellőleg el van látva.
Országut, vasút megy rajta át, vasútállomás
két kilométerre van. Értekezhetni Zeyk Ká-
rolylyal Ajtonban, postaállomás.

2040

1832

Szuperfoszfát-műtrágyákat

a legolcsóbb napi
árakon szállit a

„KLOTILD“ Első Magyar Vegyipar Részvénytársaság

BUDAPEST, V. Nádor-utca 4. sz.

Egy gazdasági ispán,

aki gazdaságot szakértőleg tud kezelni, kisebbségi gazdaságban tisztai vagy ispáni állást keres.

Ajánlatok kéretnek: 2039

Mezei István címen

Hadrév u. p. Gerend.

1908 január hó 1-sőjére
egy gépész kovácsot,
kerékgyártót
s egy béres-gazdát

keresek. Mindhárom fiatal, erőteljes és józan életű legyen.

Fizetés megegyezés szerint.

Pályázók küldjék folyamódványukat

R. Biró Balázs urad. intéző címére,

Póka falvára.

Szőlő-
oltványokat

szállít, fajtis-
tasságért jót-
állva legdusab
választékban a
már évek óta

1996 II. elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep

tulajdonos: **Caspari Frigyes.**

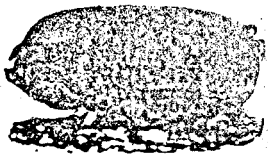
Medgyes 130. sz. (Nagyküküllőmegye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett **elismerő levelek**, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának **fenti szőlőtelep** feltetlen megbízhatóságáról.

Ur! Rezső

sertésbromáryos
Budapest, VIII.,
Bérkocsis-
utca 12. Telefon: 97-05.

Sertéseket sovány és hizott állapotban a legmagasabb napi áron értékesít

1870

Mindennemű

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legutányosabban a **FISCHER-féle**

zsák és ponyvagyárban Budapest, Nánor-utca 31-33 sz. szerelhetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tisztalamból készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltarthatnak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonteladójának szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcsonzó intézet. 1806

Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

Használt,

de jó állapotban levő

kocsi eladó

Héjjasfalván,

2041

Cseh Sándor birtokosnál.

Román nyelvben

jártas szakképzett erdőőr hirdető erdőgazdaságban, hová a hiteles bizonyítványokkal felszerelt jelentkezési kérvény is intézendő, azonnali megfelelő alkalmazást nyerhet.

Id. Gróf Haller János

homoród-hévízi erdőgazdasága.

2035

Takarományhiány

ellen biztos védelmet nyújt az eredeti amerikai

„OHIO“ tengeriszár-tépőgép,

egyszeremind zöldtakarmányaprító- és szalmaszeccskavágógép.

Legolcsóbb és legbiztosabb gazdasági üzemgép az **eredeti amerikai:**

I. H. C. Benzinmotor

2—20 tényleges lóerőben: stabil rendszerű,
4—20 „ „ : kocsira szerelve.

Kimerítő ismertető leirással és elsőrangú referenciákkal szolgál:

Mo Cormick Harvesting Machine Comp.

2000

magyarországi igazgatósága:

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.